

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 573/2022-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, Bratislava, súdneho exekútora JUDr. Petra Urbánka, Bratislavská 23/11, Galanta, v konaní sp. zn. EX 1814/08, súdneho exekútora JUDr. Stanislava Laifera, Prievozska 14/A, Bratislava, v konaní sp. zn. EX 308/2008 a súdneho exekútora Mgr. Ivana Jambora, Farská 5, Nitra, v konaní sp. zn. EX 144/08 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľ sa neúplnou ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. júna 2022, doplnenou 26. júla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich práv na zákaz mučenia podľa čl. 3, spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6, rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8, účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13, zákaz diskriminácie podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základných práv na ľudskú dôstojnosť podľa čl. 1, nedotknuteľnosť osoby podľa čl. 3, zákaz mučenia a neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestu podľa čl. 4, rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 7, vlastníctvo podľa čl. 17, rovnosť podľa čl. 20, nediskrimináciu podľa čl. 21, dobrú správu vecí verejných podľa čl. 41, účinný prostriedok nápravy a spravodlivý súdny proces podľa čl. 47 Charty

základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“). Sťažovateľ navrhuje priznať mu finančné zadostučinenie a zároveň žiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd v súčinnosti s už uvedenými súdnymi exekútormi a Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“) zistil nasledovný skutkový stav:

I.1. K namietanému postupu v konaní sp. zn. EX 1814/08:

3. Namietané konanie je vedené na okresnom súde pod sp. zn. 7Er/682/2008. Dňa 20. októbra 2008 bol súdny exekútor JUDr. Peter Urbánek poverený vykonaním exekúcie (vymoženie sumy 757 132 Sk a trov exekúcie) na základe exekučného titulu – rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 1T/1/2005 zo 17. januára 2007 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1To/12/2007 zo 7. novembra 2007. Sťažovateľ spolu s ďalšími osobami bol povinný nahradiť poškodeným škodu spôsobenú trestnou činnosťou. V danom exekučnom konaní vystupuje na strane oprávneného obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], na ktorú podľa § 813 Občianskeho zákonníka z dôvodu preplatenia škody poškodeným prešli zákonnou cestou tieto pohľadávky.

4. Okresný súd v rámci obdobia od 20. októbra 2008 do 9. septembra 2021 vykonal tieto procesné úkony: rozhodovanie o námietkach sťažovateľa proti exekúcii (9. februára 2010 a 2. februára 2013), kontrola vyplatenia finančných prostriedkov na základe exekučného príkazu (9. júna 2021), zistenie vyplatenia finančných prostriedkov (27. augusta 2021). Dňa 9. septembra 2021 bol spis daný na dlhodobú lehotu v rámci vykonávania exekúcie.

I.2. K namietanému postupu v konaní sp. zn. EX 308/2008:

5. Namietané konanie je vedené na okresnom súde pod sp. zn. 18Er/637/2008. Dňa 20. októbra 2008 bol súdny exekútor JUDr. Stanislav Laifer poverený vykonaním exekúcie (vymoženie sumy 865 937 Sk a trov exekúcie) na základe exekučného titulu – rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 1T/1/2005 zo 17. januára 2007 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1To/12/2007 zo 7. novembra 2007. V danom exekučnom konaní vystupuje na strane oprávneného [REDAKOVANÉ], ktorému je sťažovateľ spolu s ďalšou osobou povinný nahradiť škodu spôsobenú trestnou činnosťou.

6. Okresný súd v rámci obdobia od 20. októbra 2008 do 27. marca 2013 vykonal tieto procesné úkony: rozhodovanie o odklade exekúcie (3. marca 2011 a 31. mája 2012). Dňa 27. marca 2013 bol spis daný na dlhodobú lehotu v rámci vykonávania exekúcie.

I.3. K namietanému postupu v konaní sp. zn. EX 144/08:

7. Namietané konanie je vedené na okresnom súde pod sp. zn. 7Er/817/2008. Dňa 12. decembra 2008 bol súdny exekútor Mgr. Ivan Jambor poverený vykonaním exekúcie (vymoženie sumy 7 701 Sk a trov exekúcie) na základe exekučného titulu – rozsudok okresného súdu č. k. 11P/417/2006 z 2. mája 2007. V danom exekučnom konaní vystupuje na strane oprávneného Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorému ju sťažovateľ povinný zaplatiť splatné a bežné výživné pre maloletého [REDAKOVANÉ].

8. Okresný súd 12. decembra 2008 vystavil platobný poukaz na preddavok pre súdneho exekútora (§ 197 ods. 3 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017) v sume 2 500 Sk, ktorý bol 18. októbra 2010 vyplatený na jeho účet. Súdny exekútor 27. novembra 2015 vrátil okresnému súdu poskytnutý preddavok vo výške 82,98 eur. Spis bol 6. novembra 2020 a 2. marca 2021 zapožičaný Krajskému súdu v Nitre.

II.

Argumentácia sťažovateľa

9. Sťažovateľ v podstate namieta, že namietané exekučné konania trvajú už 12 rokov, čo považuje za neprimerane dlhú dobu. Namietané exekučné konania zasahujú do jeho súkromného života, spôsobujú mu stres, utrpenie, traumy a poníženie. Poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), v ktorej sa konštatuje, že účinným prostriedkom nápravy nie je taký prostriedok, ktorým nie je možné dosiahnuť represívny účinok, ale len kompenzačný účinok – náhradu škody, vyslovenie porušenia práva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietaným priet'ahom v exekučných konaniach:

10. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietke sťažovateľa o neprimerane dlhých exekučných konaniach (12 rokov), v ktorých sťažovateľ vystupuje v procesnom postavení povinného, čím malo dôjsť k porušeniu jeho uvedených práv.

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

12. V súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou ústavný súd vyslovil, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (napr. III. ÚS 15/03, III. ÚS 229/04), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť súdneho konania v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne I. ÚS 702/2013).

13. Ústavný súd uvádza, že exekučné konanie spravidla treba považovať za konanie po právnej stránke, ako aj po faktickej (skutkovej) stránke za pomerne jednoduché. Je to dané tým, že o spore účastníkov exekučného konania už bolo právoplatne rozhodnuté vo veci samej exekučným titulom, ktorý je podkladom pre nariadenie exekúcie. Medzi účastníkmi exekučného konania

už preto nemôže byť sporné, aké práva prináležia oprávnenému a aké záväzky má voči oprávnenému povinný. Zmyslom exekučného konania je nútená realizácia povinnosti uloženej v právoplatnom exekučnom titule (I. ÚS 78/02).

14. Ústavný súd pripomína, že exekučný súd znáša zodpovednosť nielen za nedostatky v postupe sudcov, ale aj za ďalšie osoby vstupujúce do konania v oficiálnom postavení. Vzhľadom na to je potrebné postup exekučného súdu a postup súdneho exekútora, ktorému bolo zo strany exekučného súdu udelené poverenie na vykonanie exekúcie, vnímať ako jeden celok.

15. Ďalej ústavný súd uvádza, že exekučné konanie z povahy veci nikdy nezaručuje, že dôjde k vymoženiu exekvovanej pohľadávky a právny poriadok v zásade nelimituje dĺžku exekúcie. Celková dĺžka trvania exekúcie preto sama osebe nemusí viesť k porušeniu uplatnených práv. Odlišná by mohla byť situácia, keby sťažovateľ namietal prieťahy pri postupe okresného súdu (vrátane postupu súdneho exekútora) pri konkrétnom úkone, ktorý sa musí v rámci exekúcie vykonať, no súdne zložky exekúcie by postupovali či už rozhodovaním alebo iným úkonom z ústavnoprávneho hľadiska neprimerane dlho a kedy by bolo možné kvalifikovať takýto postup ako zbytočné prieťahy (napr. neprimerane dlhé rozhodovanie o návrhoch sťažovateľa na zastavenie exekúcie, odklad exekúcie, o námietkach proti exekúcii, o trovách konania a pod.). Nijaké takéto tvrdenia však z podanej ústavnej sťažnosti nevyplývajú. Sťažovateľ namieta celkovú dĺžku vedenia exekučných konaní (obdobne II. ÚS 357/2022).

16. Ústavný súd už rozhodol, že porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v kontexte ustanovenia § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoÚS“) predstavuje tzv. „iný zásah“ (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03). Podstatou, účelom a cieľom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte mohlo trvať (I. ÚS 22/01, III. ÚS 389/2022). Uvedený právny názor je akceptovaný aj judikatúrou ESLP (rozsudok ESLP z 3. marca 2009 vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16970/05).

17. V rámci preskúmania ústavnej sťažnosti sa ústavný súd zameril na procesný postup okresného súdu v namietaných exekučných konaniach pre účely prešetrenia možného vzniku zbytočných prieťahov v rámci jeho rozhodovacej činnosti.

18. Na základe uvedeného bola ústavnému súdu zo strany súdnych exekútorov a okresného súdu doručená chronológia procesných úkonov, z ktorej však vyplýva, že okresný súd v konaní (sp. zn. EX 1814/08) rozhodoval o podanom odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka č. k. 7Er/682/2008 z 9. februára 2010, ktorým nevyhovelo jeho námietkam proti exekúcii takmer 3 roky [od 2. apríla 2010 (podanie odvolania) do 2. februára 2013 (rozhodnutie o odvolaní)].

19. Rovnako ústavný súd v namietanom konaní (sp. zn. EX 308/08) zistil, že vyšší súdny úradník okresného súdu uznesením č. k. 18Er/637/2008 z 3. marca 2011 nepovolil odklad exekúcie. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 1. decembra 2011 odvolanie, o ktorom rozhodol sudca okresného súdu uznesením č. k. 18Er/637/2008 z 31. mája 2012. Z uvedeného tak možno dospieť

k záveru o vzniku zbytočných prietáhov v rámci doručovania uznesenia vyššieho súdneho úradníka sťažovateľovi a následného rozhodovania o sťažovateľovom odvolaní.

20. V čase podania ústavnej sťažnosti (27. júna 2022) bolo o podaných odvolaniach sťažovateľa rádovo v rokoch už právoplatne rozhodnuté. Námiетка sťažovateľa o neprimeranej dĺžke exekučných konaní, ktoré dosiaľ neboli ukončené z dôvodu nedostatku majetku povinného, nemôžu zakladať porušenie jeho uplatnených práv.

21. Vo vzťahu k obdobiam po rozhodovaní o opravných prostriedkoch sťažovateľa ústavný súd nezistil, že by zo strany exekučného (okresného) súdu a súdnych exekútorov došlo v rámci namietaných exekučných konaní k vzniku ďalších zbytočných prietáhov, ktoré by mohli zasiahnuť do uvedených práv sťažovateľa. Ústavný súd konštatuje, že právny poriadok nijako nelimituje dĺžku exekúcie, namietané exekučné konania naďalej trvajú, a že doterajšie vedenie týchto exekučných konaní bolo z hľadiska cieľa exekúcie (vymoženie pohľadávok) neúspešné, nemôže byť pripisované na ťarchu súdu alebo súdneho exekútora. Vzhľadom na uvedené preto ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) ZoÚS pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

III.2. K namietanému porušeniu práv garantovaných chartou:

22. Podľa čl. 51 ods. 1 charty sú ustanovenia charty určené členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Európskej únie. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie sa základné práva zaručené v právnom poriadku Európskej únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Európskej únie, avšak nie mimo týchto situácií. Pokiaľ teda určitá právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Európskej únie, nemôžu sa na akty členských štátov vzťahovať ani ustanovenia charty (porov. napr. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 30. júna 2016 vo veci C-205/2015, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov proti Vasilemu Tomovi, Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci, body 23 a 24, ECLI:EU:C:2016:499).

23. Z obsahu ústavnej sťažnosti ani z jej príloh podľa názoru ústavného súdu nevyplývajú žiadne dôvody na záver, že by okresný súd, resp. súdni exekútori v rámci namietaných exekučných konaní aplikovali právo Európskej únie. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd časť ústavnej sťažnosti vo veci namietaného porušenia základných práv sťažovateľa garantovaných chartou postupom okresného súdu a súdnych exekútorov v namietaných exekučných konaniach odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) ZoÚS pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

III.3. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

24. Pokiaľ ide o sťažovateľovu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, ústavný súd uvádza, že na to, aby o nej mohol rozhodnúť, musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (§ 37 ZoÚS).

25. Ak ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená,

neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť.

26. V nadväznosti na záver vyslovený v predchádzajúcom odseku ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017). Sťažovateľovi nič nebránilo, aby v čase, keď súdy nadmerne dlhú dobu nerozhodli o konkrétnych podaniach, uplatnil svoje práva. Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhoviel (bod 2 výroku rozhodnutia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2022

Peter Straka
predseda senátu